

הסכם יחסי ממון

עו"ד חיים קנת, יועמ"ש אי"א

עו"ד חיים קנת

או בני זוג החיים ביחד, חוק זה אינו מקנה פיתרון, אך פסיקת בתי המשפט בצירוף **לחוק הנוטריונים תשל"ו-1976 בשיתוף עם חוק החוזים (חלק כללי) התשכ"ג-1963**, מאפשר לבני זוג החיים יחדיו ואשר אינם נשואים או רשומים לנישואים ברבנות, לערוך הסכם אשר יאושר ע"י נוטריון. הסכם יחסי הממון בין בני זוג, הינו הסכם הנעשה לפני הנישואין ואשר מסדיר למעשה את היחסים הרכשיים של בני הזוג, שלא בדרך הקבועה בחוק, כלומר לא חלוקה שווה, אלא חלוקה עפ"י ההסכם. הסכם זה מחייב את הצדדים, במקרה של פירוד ו/או פקיעת הנישואין. ההסכם למעשה קובע את השיתוף ואת הזכויות הרכשיות, לגבי רכוש הצדדים המפורט בו ו/או העתידי להירכש ע"י בני הזוג ומסדיר את החלוקה ביניהם במקרה של מוות, פרידה ו/או פקיעת הנישואין. הסכם בין בני זוג לא נשואים, קרי, הסכם לחיים משותפים מסדיר לא רק את החלוקה של הרכוש אלא גם את אופן החיים המשותפים וכן את דרך הפירוד (במידה ויהיה), חלוקת הרכוש המשותף וחלוקת הרכוש שנצבר בהיותם ידועים בציבור, תשלום מזונות (במידת הצורך) ועוד. הסכם זה, להבדיל מהסכם בין בני זוג נשואים, אינו כפוף לאישור של כל גוף מוסמך, ומספיק איות בפני נוטריון.

כפי שאמרנו לעיל, כאשר בני זוג לא עשו הסכם-ממון, יראו אותם כמסכימים להסדר איזון המשאבים לפי החוק, כלומר ברוב המקרים חלוקה שווה בין בני הזוג, גם אם הרכוש נרכש מכספים של אחד מבני הזוג או מהוריו כמתואר לעיל.

לערכת הסכם ממון בין בני זוג יש חשיבות יתר ויש לערוך אצל עו"ד בקיא בנושא זה, שכן מדובר במסמך בעל חשיבות רבה הטומן בתוכו סכומי כסף גדולים שעשויים להשפיע על גורל הצדדים השפעה גדולה. בערכת הסכם ממון במיוחד בין בני זוג טריים ו/או שעומדים להינשא, אשר האהבה ביניהם פורחת, הינה קשה יותר, שכן את להסכם חשיבות רק במידה והצדדים לא יצליחו להתדר בעתיד. נושא הסכם הממון גורם לעיתים לאי נעימויות בין בני הזוג הטרי, אך קיימת חשיבות בעריכתו וזאת כדי לפתור בעיות ומריבות בעתיד במקרה הצורך. יתרון נוסף בהסכם הממון, הינו מניעת ריב וסחיטה של בן הזוג. כאשר הנישואין אינם מצליחים ו/או עולים על שרטון קיימת יריבות בין הצדדים. בהיעדרו של הסכם ממון, הצד המעוניין להתגרש עשוי יהיה לוותר על רבות מזכויותיו על מנת לזכות בחירותו. במידה וקיים הסכם ממון, ניתן לכפות את ביצועו ואת תנאיו הרכשיים והצד שאינו חפץ בגירושו לא יוכל להציב תנאים סחטניים ולדרוש יותר ממה שהוסכם.

כאשר מדובר על בני זוג הנישאים בנישואים שניים, גודלת החשיבות בערכת הסכם יחסי ממון, בין בני הזוג. לרוב לאחד ו/או לשני הצדדים, ילדים מנישואים קודמים. הסכם ממון, ין בדרך כלל על ילדים מנישואין קודמים, יבטיח את עתידם מבחינה רכושית (ירושה) ואף יביא ליחסים טובים יותר בין הצדדים כאשר מצב הדברים לגבי חלוקת הרכוש בינם ובאשר ליורשיהם הינו מוסדר וברור.

עלות ותועל ערכת הסכם יחסי ממון עולה פי מונים על הנזק וההוצאות אשר יכלים להיגרם במידה ואינו קיים.

סכסוכים במשפחה בנושא נכסים וממון, כאשר בני זוג נפרדים ומעוניינים להביא את יחסיהם המשותפים לסיום, הינו דבר שכיח. ברוב המקרים, מתעוררת בעיית חלוקת הרכוש והריב בין בני הזוג מתפתח לערכאות המשפטיות, יקרות ומתמשכות ואשר חולש במקביל, תחת סמכותם של בית הדין הרבני ושל בית המשפט לעניינים מקומיים. הבעיה גדולה עוד יותר, כאשר אנו באים לחתן את ילדינו וכאשר לצד אחד יכולת כלכלית גדולה יותר מלצד השני, כאשר צד אחד הינו בעל רכוש כגון דירה/בית ו/או שההורים של אותו צד מעוניינים ויכולים לממן רכישה של דירה/בית, בעוד שלצד השני אין את היכולת הכלכלית הזו.

מה קורה כאשר במקרה כנ"ל, בני הזוג נקלעים למריבה, זמן קצר לאחר נישואיהם ו/או בהמשך נישואיהם. האם הצד שהביא עימו כספים ו/או רכוש, יפסידם ואפילו בחלקם, לצד השני.

חוק יחסי- ממון בין בני-זוג, התשל"ג-1973, מסדיר את נושא איזון המשאבים בין בני זוג ואת הזכות לאיזון, כאשר הנישואין פוקעים וקובע כי עם פקיעת הנישואין, עקב גירושין או עקב מותו של בן-זוג, יהיה כל אחד מבני הזוג, זכאי למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג. פסיקת בית המשפט קובע כי **כל רכוש מכל סוג אשר נצבר במהלך חיי הנישואין, שייך לשני הצדדים, בלא חשיבות על שם מי הוא רשום**. בדרך כלל דירת המגורים של בני זוג היא הנכס העיקרי של התא המשפחתי. בית המשפט מורה בדרך כלל על איזון כלל הרכוש, ומתחשב ברכוש המשותף של הצדדים. הרישום לכשעצמו בלשכת רישום המקרקעין או בכל מקום אחר, אין בו כדי למנוע חלוקה שווה בין בני הזוג של מלוא הרכוש. לכלל זה יש חריגים, אשר מוציאים מאיזון המשאבים בין בני הזוג, את הנכסים שהיו להם ערב נישואיהם או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת נישואיהם וכן גמלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח לאומי, או גמלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק בשל נזק גוף, או מוות ונכסים שהצדדים הסכימו בכתב, ששוויים לא יאוזן ביניהם.

כלומר, כאשר זוג הנישא רכש דירה/בית או כל רכוש אחר, בפקיעת הנישואין, בן הזוג, ככלל, זכאי למחצית מאותו רכוש. היוצא מן הכלל, מעוגן בעיקר בפסיקת בתי המשפט, אשר התפתחה במשך השנים ואשר דורשת הוכחה ברמות שונות להוכחת העובדה, כי לא היה שיתוף בכספים של בני הזוג ו/או כי הנכס נרכש או נתקבל לפני מועד הנישואין ובתנאי שלאחר הנישואין, לא השקיעו בני הזוג באותו נכס מכספם המשותף, למשל תשלומי משכנתא, שיפוף ו/או השבחת הנכס. נושא זה הורחב בחקיקה, לא רק במקרה של פקיעת הנישואין, אלא גם כאשר נתגלע קרע ביחסים שבין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד, אף אם תחת קורת גג אחת, במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות, מתוך תקופה רצופה של שנה. בעיה זו מדאיגה ומטרידה זוגות רבים ובמקביל הורים, אשר נתקלים בבעיה זו, כאשר ילדיהם עומדים לפני נישואין והם נזקקים לרכוש נכס בעבורם וקיים החשש, כי נישואים אלה לא יחזיקו מעמד ו/או מפקיעתם בעתיד. לשם כך, דאג המחוקק לחיקוק **חוק יחסי-ממון בין בני-זוג, התשל"ג-1973**, אשר מסדיר את החלוקה הרכושית בין בני הזוג, לאחר נישואיהם ובמקרים מסוימים, לאחר רישומם לנישואים ברבנות. הסכם בין בני זוג נשואים, חייב להיות מאושר ע"י בית המשפט לענייני משפחה, בעוד שהסכם בין בני זוג, אשר רשומים לנישואין, יאושר ברבנות. לעומת זאת, ידועים בציבור ו/